

CORAZ BLIŻEJ WIZJI SPOŁECZEŃSTWA RECYKLINGU

Marta Angrocka Krawczyk

Komisja Europejska opublikowała sprawozdanie dotyczące osiągnięć państw członkowskich w dziedzinie przetwarzania odpadów oraz zapobiegania ich powstawaniu. Wynika z niego, że niektóre państwa dokonały ogromnych postępów, ale również, że nadal daleko nam do osiągnięcia długoterminowego celu, jakim jest budowa „społeczeństwa recyklingu”, które nie tylko unika wytwarzania odpadów, lecz także wykorzystuje je w charakterze surowców.

Janez Potočnik, komisarz ds. środowiska, stwierdził: – *Mój stary telefon komórkowy zawiera złoto, platynę, pallad i miedź; są to wszystko surowce, których nie mamy zbyt wiele w Europie. Tona telefonów tego typu zawiera około 280 gramów złota, 140 gramów platyny i palladu oraz blisko 65 kilogramów miedzi. To nie są odpady, które powinniśmy zakopać lub spalić – to są surowce, które powinniśmy szanować. Pod-*

chodzimy poważnie do zadania, jakim jest uczynienie Europy gospodarką zasobooszczędną, zgodnie ze zobowiązaniami jakie przyjęliśmy w strategii Europa 2020. Nie chodzi wyłącznie o zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko i emisji gazów cieplarnianych: realizacja tego zadania przyczyni się do powstawania miejsc pracy. W samym sektorze recyklingu odpadów mogłoby powstać pół miliona miejsc pracy.

Sprawozdanie pokazuje, że w większości państw członkowskich ogólna ilość wytwarzanych odpadów zwiększa się (lub, w najlepszym przypadku, utrzymuje się na stałym poziomie), tempo tego wzrostu jest jednak niższe niż stopa wzrostu gospodarczego. W ciągu ostatnich 10 lat ilość wytwarzanych odpadów komunalnych ustabilizowała się na poziomie około 524 kg rocznie na osobę, chociaż w tym samym okresie konsumpcja w gospodarstwach domowych zwiększyła się o około 16%. Można więc osiągnąć więcej, zmniejszając absolutną ilość wytwarzanych odpadów. 25% żywności kupowanej przez gospodarstwa domowe w UE jest wyrzucane. Możliwe byłoby zmniejszenie tej ilości o 60%, co przyniosłoby gospodarstwom domowym oszczędności wynoszące około 500 euro rocznie.

Istnieją wciąż ogromne rozbieżności pomiędzy poszczególnymi państwami. Odsetek odpadów poddawanych recyklingowi waha się od kilku do 70%. W niektórych państwach członkowskich praktycznie zrezygnowano z wysypisk śmieci, w innych ponad 90% odpadów nadal zakopywanych jest w ziemi. Oznacza to, że istnieją znaczne możliwości postępu w stosunku do obecnych minimalnych docelowych poziomów w zakresie zbiórki i odzyskiwania odpadów w UE. Należy wspierać rozpowszechnianie w całej UE bodźców ekonomicznych i prawnych stosowanych przez osiągające najlepsze rezultaty państwa członkowskie, w tym zakazy składowania odpadów na wysypiskach i zastosowanie koncepcji odpowiedzialności producenta za dodatkowe odpady. W celu dalszego rozwoju recyklingu niezbędny jest wyższy po-

ziom spójności pomiędzy projektowaniem produktów a polityką w zakresie odpadów. Ponieważ osiągnięcie ambitnych docelowych poziomów w zakresie recyklingu odpadów i zapobiegania ich powstawaniu wymaga zaangażowania ze strony całego społeczeństwa, sprawozdanie akcentuje konieczność dokładania starań na rzecz większego udziału zainteresowanych stron oraz podnoszenia świadomości publicznej.

Około 20% przypadków naruszenia prawa w zakresie środowiska nadal dotyczy odpadów. Niedawne wydarzenia na Węgrzech i we Włoszech pokazały, że pełne wdrożenie przepisów dotyczących odpadów ma ogromne znaczenie dla ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego.

Nowa dyrektywa ramowa w sprawie odpadów, której transpozycja powinna się zakończyć do 12 grudnia 2010 r., nadal nie została włączona do przepisów krajowych w wielu państwach UE. Na wprowadzenie nowych aktów prawnych, zgodnych z dyrektywą, państwom członkowskim przysługiwał okres przejściowy o długości dwóch lat. Jednak jak dotąd tylko niewielka część państw członkowskich poinformowała Komisję o zakończeniu transpozycji. Komisja bardzo uważnie śledzi sytuację i w razie konieczności podejmie działania przeciwko państwom, które nie wdrożyły dyrektywy.

Dyrektywa unowocześnia i upraszcza naszą politykę w zakresie gospodarki odpadami w myśl zasady „cyklu życiowego”. Wprowadza ona wiążącą hierarchię działań w zakresie gospodarki odpadami, określając odpowiednie priorytety. Na czele listy znajduje się zapobieganie wytwarzaniu odpadów, następnie ich ponowne wykorzystanie

nie, recykling i inne formy odzyskiwania zawartych w nich cennych materiałów, podczas gdy ich unieszkodliwienie poprzez np. umieszczenie na wysypisku śmieci traktowane jest jako rozwiązanie ostateczne. Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do unowocześnienia ich strategii gospodarki odpadami oraz do opracowaniu programów zapobiegania wytwarzania odpadów do 2013 r. Muszą one również do 2020 r. zacząć poddawać recyklingowi 50% swoich odpadów komunalnych oraz 70% odpadów powstałych w wyniku budów i wyburzeń.

Komisja będzie nadal śledziła wdrażanie i stosowanie przepisów dotyczących

odpadów na poziomie krajowym, w tym także realizację wymogów zawartych w nowej dyrektywie ramowej w sprawie odpadów. Będzie jednak również próbowała wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu odpowiednich strategii i polityk. W celu dalszej konsolidacji zasad gospodarki odpadami Komisja przedstawi kolejne wnioski w 2012 r., proponując w nich konkretne działania, jakie podejmie w celu dalszego zbliżenia UE do koncepcji społeczeństwa opartego na recyklingu i efektywnie korzystającego z zasobów.

Marta Angrocka Krawczyk